

Beste lezer,

Ik heb met interesse het Wetsvoorstel integrale sport gelezen bestaande uit:

1. Conceptwetsvoorstel Wet integrale sport
2. Concept memorie van toelichting
3. Beleidskompas

De kennis en ervaring die ten grondslag liggen aan onderstaande reactie op dit wetsvoorstel komen onder meer voort uit:

- betrokkenheid bij, en bevindingen uit, eerdere onderzoeken in Nederland en daarbuiten naar verschillende integriteitsonderwerpen in sport waaronder, maar niet beperkt tot, dopinggebruik, sport competitie manipulatie (matchfixing) en grensoverschrijdend gedrag¹;
- recent onderzoek van eigen hand waarin nationale integriteits-systemen in sport worden vergeleken in opdracht de Britse overheid: Sport integrity systems (international comparison)²
- ervaring 'uit het veld' als atleet, atletenvertegenwoordiger, bestuurder en coördinator van het Nationaal Platform tegen Matchfixing

Leeswijzer

Het is goed te zien dat er een concreet voorstel ligt waar ongetwijfeld hard aan is gewerkt door betrokkenen. Het zorgt er mede voor dat de mogelijkheid ontstaat voor concrete en gerichte discussie zoals in deze consultatie.

Omdat de focus op integriteit in sport niet een onderwerp is dat van nature hoog op de agenda heeft gestaan, tenzij een crisis of schandaal daartoe noopte, en voorliggende wet in grote mate het integriteits-landschap in Nederland gaat beïnvloeden in de komende jaren is dit het moment om het samen zo goed mogelijk te doen om daarmee sport veiliger, schoner en eerlijker te maken in de toekomst. Vanuit die optiek is dit stuk geschreven: een intrinsieke motivatie om samen sport beter te maken. Daarbij hoort ook het kijken naar de punten waar, op basis van kennis en ervaring, verbetering mogelijk is aan voorliggende concepten. Dit temeer omdat deze wet het fundament gaat vormen waarop nadere regelgeving bouwt. Deze wordt ongetwijfeld specifiek maar zal niet afwijken vandaar het belang goede startpositie.

Proces

Dat veilige en integrale sport belangrijk zijn zal niemand ontkennen. Het is belangrijk voor ons allemaal, dus wij als maatschappij. Daarom is het jammer dat de groep van "belanghebbenden" beschreven in het document "20250716 verkort beleidskompasformulier" wordt beperkt tot de daar benoemde partijen. Het is belangrijk voor ons allemaal dus wij zijn er ook allemaal verantwoordelijk voor. Vanuit dit perspectief is de vraag, gesteld in het verkort beleidskompasformulier, "wat rechtvaardigt overheidsinterventie" overbodig.

Waarom integrale belangrijk is en hoe veilige en integrale sport er uit zou moeten zien, verschilt echter sterk afhankelijk van het perspectief van degene die hiernaar kijkt. Zonder dit nader in te vullen blijft "integrale sport" een container begrip, dit terwijl juist een oproep uitgaat naar een duidelijke set definities.

Die duiding is cruciaal om mee te nemen in het ontwerpen van oplossingen. Er wordt gesteld dat sport "kwetsbaar" is maar zonder te benoemen wat dit inhoudt en waarom dat zo is ontstaat er geen gedeeld beeld op basis waarvan een gefundeerde oplossing kan worden ontworpen. In plaats daarvan wordt het probleem omschreven als het gebrek aan effectieve aanpak. Eerst en vooral is het probleem dat er integriteitsschendingen in sport zijn, doorgrond het 'hoe en waarom' daarvan en ontwerp daar je oplossing omheen.

¹ [Rapport van de Onderzoekscommissie seksuele intimidatie en misbruik in de sport](#), [AEF Integere en veilige Sport](#), [Vlammende ambitie - Een onderzoek naar de topsportcultuur in Nederland](#)

² [Sport integrity systems \(international comparison\)](#)

Hiermee hangt samen is dat er niet alleen moet worden gekeken naar wat er gemeld wordt maar vooral ook naar het waarom van het vele niet melden.

In het verkort beleidskompasformulier wordt voorts gesproken over partijen met relevante kennis en ervaring. Het zou goed zijn te weten wat relevant is. Beperken we ons hierbij tot enkel/voornamelijk sport of kijken we breder naar andere sectoren? Het eerste lijkt het geval terwijl er veel te leren is van, en verwevenheid met, andere sectoren.

Daarnaast kan sport niet los worden gezien van invloeden vanuit het buitenland. Of het nu gaat om sporters die naar wedstrijden gaan in het buitenland, internationale bonden die regels opleggen aan nationale organisaties of internationale betting syndicates die zich op Nederland richten, het heeft allemaal een weerslag in Nederland. Daar hebben we rekening mee te houden in de vormgeving van een ISN en het geeft meteen een mogelijkheid te leren van andere landen die ons voorgingen.

Als je kijkt naar de totstandkoming van vergelijkbare Sport Integriteits Centra in het buitenland dan is één van de constante terugkoppelingen met betrekking tot het proces: "you cannot consult enough" (je kan niet genoeg raadplegen). Ga het gesprek aan met het werkveld in de meest brede zin van het woord. Zij weten niet alleen wat er nodig is om de problematiek waar ze dagelijks tegenaan lopen op te lossen, zij zijn ook degenen die straks met de oplossing moeten werken die het ISN brengt (creëer buy-in). Dit lijkt in het Nederlandse proces een gemiste kans. Niet alleen is de beschreven groep beperkt, ook wordt vaak gesproken met vertegenwoordigers van in plaats van met direct belanghebbenden en ervaringsdeskundigen.

Definities

Het hebben van **één set** aan **duidelijke definities** op basis waarvan preventie detectie en handhaving worden ingericht is een cruciaal element van het effectief bestrijden van integriteitsproblemen in sport. Vice versa wordt het gebrek hieraan gezien al een barrière in die effectieve bestrijding. Het is goed te zien dat dit wordt erkend en benadrukt in het verkorte beleidskompasformulier.

Wat niet benoemd wordt is dat om hiertoe te komen leiderschap is vereist om partijen bij elkaar te brengen, tot afspraken te komen en op de naleving hiervan toe te zien.

Aangezien sport in Nederland in grote mate gerelateerd is aan, en afhankelijk van, wat door internationale sportbonden wordt opgelegd is het van belang te zorgen dat de definities die nationaal worden gebruikt aansluiten bij die uit de internationale context. In dat kader is het goed te lezen dat er voor doping en manipulatie aansluiting wordt gezocht bij vigerende verdragen om dit te borgen. Ik mis dit echter op het gebied van grensoverschrijdend gedrag. Juist omdat dit potentieel een heel breed en diverse gebied is en bovendien nog vol in ontwikkeling wat definitievorming betreft, is een gemeenschappelijke taal noodzakelijk. In combinatie met het feit dat bonden op basis van de "aard van hun sport" een verdere invulling hieraan moeten geven (hier ga ik verderop nader op in) leidt dit mogelijk tot versnipperde regelgeving. Het opstellen van één centrale set aan regels op bijvoorbeeld de meest recente IOC consensus statement: interpersonal violence and safeguarding in sport³ kan dit voorkomen.

Definitie "**eerlijke sport**": uiteraard is het van belang dat sportresultaten zonder invloed van doping of manipulatie worden behaald. Echter is dit een gemiste kans om de rechten van de mens achter de atleet/coach/bestuurder hierin mee te nemen en centraal te stellen evenals het expliciet benoemen dat eerlijke sport vrij dient te zijn van corruptie om betrouwbaar en geloofwaardig te zijn en te blijven.

Definitie "**topsportgroep**": terugkomende op de genoemde noodzaak voor duidelijkheid zou een meer concrete invulling van het begrip "*verhoogd risico*" in deze definitie wenselijk zijn.

Uitgaande van de noodzaak één set aan regels te hebben is het aanbevelenswaardig in artikel 3.2, waarin de taak aan sportorganisaties wordt gegeven zelf een inhoudelijke en procedurele normen te

³ [IOC consensus statement: interpersonal violence and safeguarding in sport](#)

stellen, anders te structureren. Men zou uit kunnen gaan van één set regels voor alle betrokkenen en slechts gemotiveerd afwijken of aanvullen waar noodzakelijk op basis van de "aard van de betreffende sport"

Framework/kader

Internationale vergelijking maakt duidelijk dat een **nationale integriteitscode of -kader** essentieel is voor een coherente, consistente en transparante werking legt de Nederlandse conceptwet de primaire verantwoordelijkheid voor normstelling en naleving nog steeds bij de sportinstellingen en -organisaties zelf. ISN toetst wel aan een 'eerlijke en sociaal veilige sport' en de concretisering van normen in de sport, maar het wettelijk afdwingen van één nationaal normenkader ontbreekt. Sportorganisaties worden zelf verplicht een norm vast te stellen om bijzondere persoonsgegevens te mogen verwerken. Het achterwege laten van een centraal wettelijk mandaat om een universeel integriteitskader vast te stellen, zou de gewenste consistentie die in internationale Integriteits centra wordt nagestreefd, kunnen ondermijnen.

Samenwerking

Een veel getrokken genoemd punt uit eerdere rapporten is dat de aanpak van integriteit problematiek sport boven het hoofd groeit. Dit vanwege de steeds complexere aard van die problematiek maar ook de groeiende invloeden van buitenaf die hun weerslag vinden in sport. Om dit op een effectieve wijze tegen te gaan is samenwerking tussen alle relevante en/of betrokken partijen zowel binnen als buiten sport van belang.

Vanuit dit perspectief is het aan te bevelen in artikel 2.2 lid 1 onder f niet alleen sportorganisaties te benoemen maar ook andere relevante (opsporings) instanties die een rol te vervullen hebben.

In datzelfde kader is het lastig te duiden hoe het eruit ziet als een "sportsector zijn verantwoordelijkheid daadwerkelijk kan nemen en daadwerkelijk neemt". Gezien de benoemde verwevenheid, en steeds verder vervagen van grenzen tussen sport en de rest van de maatschappij, zou erkennen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en oproep tot gezamenlijke aanpak passender zijn of het op zijn minst benoemen waar die benoemde verantwoordelijkheid van sport ophoudt. In lijn hiermee is de opmerking "dat de verantwoordelijkheden binnen de sportsector moeten worden benoemd" niet behulpzaam als daar niet ook buiten de sport aan wordt toegevoegd omdat anders nog niet het noodzakelijke totaalbeeld aan verantwoordelijkheden ontstaat.

Op basis van ervaringen van bestaande integriteits organen/centra, wordt het vermogen om wederzijds informatie te delen met externe instanties, zoals de politie en het Openbaar Ministerie (OM), gezien als cruciaal. In praktijkvoorbeelden waar dit succesvol is (zoals in Australië), is dit door wetgeving ondersteund. Hoewel de conceptwet ISN verplicht tot het opstellen van samenwerkingsprotocollen met het OM over situaties waarin beiden onderzoek doen, en ISN inlichtingen kan vorderen, zijn er beperkingen aan de informatie die *vanuit* het strafrechtelijk domein kan worden gedeeld, vooral tijdens lopend onderzoek. De conceptwet lost de knelpunten rond het (moeilijk) kunnen uitwisselen van informatie op casusniveau niet volledig op, wat essentieel is voor de effectieve aanpak van met name matchfixing en invloeden van georganiseerde misdaad.

Onafhankelijkheid / conflicterende belangen

Een van de belangrijkste lessen uit de internationale context is de inherente belangenverstrengelingen in sport te erkennen en te ondervangen door het inbouwen van onafhankelijkheid van sport in de bestrijding van integriteitsproblematiek. In mijn ogen de grootste gemiste kans in dit voorstel is hier invulling aan te geven. Het ISN krijgt als "*wettelijke taken het onderzoeken van meldingen van integriteitsschendingen, het geven van advies over de opvolging van meldingen*". Het is daarna aan sport om hiermee aan de slag te gaan. De sport waarvan we tenminste hebben vastgesteld dat die de problematiek niet alleen kan oplossen maar in het ergste geval onderdeel is van het probleem.

In dat kader is het benoemde in artikel 2.3 lid 5, dat lijkt te verwijzen naar artikel 7 WUAB, het heroverwegen waard aangezien daarin wordt aangegeven dat de minister benoemd op aanwijzing van sportorganisaties. Het dient aanbeveling of sport in het geheel niet betrokken te laten zijn in de benoeming om onafhankelijkheid verder te waarborgen of de diversiteit en diepte in de groep die aandraagt aanzienlijk te vergroten.

Voort is artikel 2.11 lid 4 hier van belang. Er is een bewuste keuze gemaakt het ISN onafhankelijk te positioneren aangezien het bekend is dat sport(organisaties) vaak conflicterende belangen hebben die het (effectief) optreden tegen integriteitsproblematiek binnen diezelfde sport in de weg staat. Het is daarom cruciaal dat informatie door ISN enkel met sport wordt gedeeld indien dit strikt noodzakelijk is, er geen conflicterende belangen aanwezig zijn en kan worden gewaarborgd dat deze informatie niet verder wordt verspreid met het oog op mogelijk represailles voor betrokkenen. Artikel 3.7 lid 4 waar dit artikel naar verwijst omvat die waarborgen evenmin. In het verlengde van dit artikel is het cruciaal een helder normenkader en besluitvormingsproces te hebben dat bepaald wanneer er sprake is van "*belangenverstrengeling*" als benoemd in artikel 2.11 lid 5 onder b.

In het kader van eerder benoemde kansen op represailles is het niet wenselijk dat op het moment dat een melding niet in behandeling wordt genomen deze op grond van artikel 4.6 lid 1 met de sportinstelling of organisatie wordt gedeeld. Buiten het feit dat er inhoudelijk niets met de klacht wordt gedaan opent dit tevens de weg voor mogelijke represailles door de organisaties waar de melding tegen gemaakt is.

Transparantie

Het weten welke gegevens van betrokken worden verzameld, verwerkt en gedeeld is van belang in het transparant opereren van het ISN, voor de geloofwaardigheid en het uiteindelijke succes op de langere termijn.

In dat kader dient het aanbeveling specifieker te zijn in artikel 2.18 lid 1 over wat wordt bedoeld onder "*de gegevens die zij behoeven voor de uitvoering van hun taken*". Er dient tenminste een verwijzing te komen naar de relevante artikelen uit wet- en regelgeving die ten grondslag ligt aan deze instanties.

In het kader van duidelijkheid en rechtszekerheid valt te overwegen een vangnet bepaling als onder artikel 4.4 lid 1 onder c: "*Integere Sport Nederland stelt een melding die ziet op de manipulatie van sportwedstrijden buiten behandeling, indien...sprake is van andere redenen om de melding buiten behandeling te laten*" weg te laten of tenminste te omschrijven wie dit bepaalt en op welke gronden dit wordt gedaan.

Dit geldt tevens voor de in artikel 4.7 benoemde herbeoordeling van het niet in behandeling nemen van een melding.

Terugkomende op de groeiende complexiteit in integriteitsproblematiek in sport en vooral ook de toenemende invloeden van buitenaf, dient het aanbeveling, mede met het oog op de veiligheid van betrokkenen en noodzakelijke samenwerking, onder artikel 3.4 expliciet opsporingsinstanties op te nemen (bijvoorbeeld een TCI).

Artikel 6.6 lid 5 benoemd dat "*Het geven van inlichtingen of het verlenen van inzage kan worden geweigerd...indien een persoon daardoor zichzelf of een van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of de derde graad of zijn echtgenoot of eerdere echtgenoot dan wel geregistreerde partner of eerdere geregistreerde partner aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling ter zake van een misdrijf zou blootstellen*". In het geval van manipulatie zal dit veelal het geval zijn. Ik ben benieuwd hoe hier met het oog op de praktijk tegenaan wordt gekeken.

Een belangrijke bron van informatie voor specifiek manipulatie zijn de buitenlandse samenwerkingsverbanden zoals bijvoorbeeld de Group van Copenhagen, IBIS (IOC), IBIA en ULIS⁴. Naast dat deze samenwerkingsverbanden een bron zijn van informatie voor de Nederlandse context, is de Nederlandse context een bron die dergelijke samenwerkingsverband voedt. Er dient wederkerigheid te zijn om dergelijke initiatieven goed te laten functioneren. In dat kader beperkt artikel 6.9 lid 7 de mogelijkheden voor het ISN met dergelijke samenwerkingsverbanden gegevens uit te wisselen.

Mandaat

Geen Hulpverlener/Slachtofferondersteuning: ISN is primair een meld- en onderzoeksinstantie, geen hulpverlener. Dit betekent dat ISN niet direct ondersteuning biedt bij psychische problematiek aan slachtoffers, wat indruist tegen de wens in de Tweede Kamer (motie Westerveld c.s.⁵) om het takenpakket van het centrum hiervoor uit te breiden. ISN verwijst slachtoffers slechts door naar geschikte hulpverlenende instanties, zoals Slachtofferhulp Nederland.

In de internationale context zijn verschillende wijzen van het inrichten van integriteitscentra zichtbaar. De basis principes/filosofie die ten grondslag ligt aan de inrichting van integriteitsmanagement variëren van compliance-sanctionering tot herstelgerichte benaderingen (restorative justice) die gericht zijn op het oplossen van zaken zo dicht mogelijk bij het ontstaan. ISN is daarentegen expliciet geen hulpverlener wat aansluit bij de aanbeveling om een strikte scheiding te bewaren tussen een meldpunt/onderzoek en een vertrouwenspunt voor slachtoffers. In de Nederlandse context kan dit echter een tekortkoming zijn vanwege het feit dat de behoefte van melders vaak gericht is op het doen van hun verhaal en het verkrijgen van erkenning en genoegdoening, wat niet de primaire focus is van het tuchtrechtelijk of feitenonderzoek van ISN. Door deze scheiding wordt de mogelijkheid tot herstelgerichte of bemiddelingsoplossingen die een melder mogelijk zoekt, beperkt tot doorverwijzing.

Evaluatie

Sport is altijd in beweging en daarmee ook de integriteit ervan. Daarnaast zal het functioneren van het ISN ook tot nieuwe inzichten leiden (positief en negatief) over de gekozen aanpak. Dit alles in combinatie met het feit dat het evalueren en aanpassen van wetgeving een langdurig proces is, is een evaluatie termijn van 5 jaren (veel) te lang om in te spelen op benodigde veranderingen.

Conclusie

Kijkende naar het nationale-, en internationale sportintegriteits-landschap is voorliggend voorstel om tot een Integriteitscentrum te komen een welkome en noodzakelijke stap. Kijkende naar landen die ons voor zijn gegaan benoemd het voorstel in de basis alle componenten die voor een dergelijke oplossing van belang zijn en doet daarbij een goede voorzet. Echter wordt die voorzet niet verzilverd met een doelpunt omdat het op een aantal cruciale vlakken niet voldoende of op onjuiste wijze invulling geeft aan de ingezette richting. Eén van de oorzaken hiervoor kan zijn gelegen in de beperkte consultatie voorafgaand aan dit voorstel. Bovendien zorgt de lange periode voor evaluatie voor een gebrek aan noodzakelijke wendbaarheid.

⁴ [Group van Copenhagen](#), [IBIS \(IOC\)](#), [IBIA](#) en [ULIS](#).

⁵ [Motie Westerveld](#)

Aanbevelingen

Gebruik deze consultatie, en de uitkomsten hiervan, om de dialoog met het werkveld alsnog grondig te voeren.

Redeneer en ontwerp met als doel de diepgewortelde problematiek op te lossen met als doel sport veilig, schoon en eerlijk voor iedereen te maken. Hiervoor zullen de schrijvers het lef moeten hebben benodigde wijzigingen door te voeren

Leer daarbij van andere landen die ons voor zijn gegaan maar zorg dat oplossingen op de Nederlandse context worden toegespitst.

Zeker in de beginfase zal er tegen zaken worden aangelopen waar van te voren niet aan is gedacht en die verandering/bijsturen noodzakelijk maakt (learning by doing). Zorgt er daarom voor dat de wijze waarop de wet-, en regelgeving en het centrum zelf voldoende flexibel zijn om de benodigde aanpassingen door te kunnen voeren.

Ik besef mij dat ik met deze feedback kritisch ben met betrekking tot proces en inhoud van hetgeen ter consultatie is aangeboden. Die kritiek komt voort uit een liefde voor sport in combinatie met mijn eigen ervaringen en onderzoek en dat van anderen. Op basis van diezelfde ervaringen en onderzoek wil ik afsluiten met een hulpaanbod in de vervolgstappen van dit voorstel want voor kritiek omwille van kritiek is dit onderwerp te belangrijk.

Chiel Warners⁶

NB

Onder artikel 2.10 zijn er wel een derde en vijfde lid maar geen vierde, dit lijkt typefout.

Artikel 2.13 lid 6 "daaraan in de weg staat" suggestie te vervangen door meer formeel taalgebruik "anders bepaalt"

De link naar de doelenboom, pagina 3 onder c) van het verkorte beleidskompasformulier werkt niet.

⁶ [Linkedin](#), [wikipedia](#)